

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Félévre . . . 6 kor. — fill.	Félévre . . . 9 kor. — fill.	Félévre . . . 9 kor. — fill.	Félévre . . . 9 kor. — fill.
Negyedévre . 3 kor. — fill.	Negyedévre . 4 kor. 50 fill.	Negyedévre . 4 kor. 50 fill.	Negyedévre . 4 kor. 50 fill.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter Siedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Tehát aláírták!

Némi journalisztikai fontossága van annak, hogy a két ország kormányelnöke, tegnap aláírták a kiegyezést. Journalisztikai fontossága annyiban van, hogy a közvélemény organumai hivatásukhoz képest tudtul adják a publikumnak, hogy ime, megtörtént, a mit úgy is mindenki előre tudott.

Széll Kálmán pedig a maga félhivatalos lapjaiban írathat vezérezkéseket magáról, hogy ő mekkora herkulési munkát végzett. A reggeli kávé mellett kéjtől ittasan olvassa a saját lapjaiban a saját dicéretit.

Pedig abban, hogy nincs legyőzött, alaposan téved a magasztalásra éhes nagy paseur. — *Legyűrték, eltaposták megint az önálló vámterület és a gazdasági függetlenség eszméjét és ezzel együtt az ország felvirágoztatásának egyedüli föltételeit. Elko-bozták, elcsereberélték az ország érdekeinek legfőbb javait, legnagyobb érdekeit és ezt is érdem-nek tüntetik föl a félhivatalosok, a mely Széll Kálmán legnagyobb dicsőségére válik a magasztalók szerint.*

Aláírták tehát és ezt is kün-

tölve hirdetik, mert ebből is Széll providenciális voltára lehet következtetni.

Időközben jön egy hiradás Bécsből, a mely megint bepillantást enged Széll formuláinak eslafintaságára. „Addig nem lesz törvény a kiegyezésből,“ — felelte tudvalevőleg Kossuth Ferencznek Széll — „a míg Ausztriában is törvénynyé válik.“ Később hozzátette, hogy a parlamenti elintézést érti ez alatt. Bécsben pedig úgy értelmezik ezt (és biztos, hogy Széll formulái ezt majd megengedik,) *hogy ha Ausztriában a viszonyok úgy alakulnának, hogy parlamenti elintézésre gondolni nem lehet, mégis találnak majd módot a kiegyezés tartalmának végrehajtására.*

Ezt pedig úgy akarják végrehajtani, mint annak idejében a Bánffy—Badeni kiegyezést, hogy ugyanis a kiegyezés Magyarországon törvényerőre emelkednék. *Az egyes intézkedéseket pedig Ausztriában a 14. paragrafussal fogják életbe léptetni.* Hozzáteszi a bécsi hiradás, hogy ezt a kivétező utat csak a végső szükség esetében fogják követni.

Ime itt a lóláb! Már előkészítik Széll Kálmánnak a talajt és hangulatot, hogy a törvény-

nek törvénytelen uton szerezzenek érvényt. Biztos, hogy a félhivatalosok ebből is Széll Kálmán érdemére következtetnek. Szép kilátások!

Politikai hírek.

A Nessi-ügy a honvédségen.

A lapok hosszú tudósítást közöltek arról, hogy a Nessi Pál ügye már megfordult a tiszti választmánynál. Biztos értesülésünk van róla, hogy a közölt hír nem igaz. Nessi ügyével a tiszti választmány egyáltalán nem foglalkozott s csak február havában kerül rá a sor.

Láng Lajos ajándéka. Az állami tisztviselők azt kérték Láng Lajos kereskedelmi minisztertől, hogy a helyközi forgalomban is engedélyezzenek nekik féláru kedvezményt. Arról értesülünk, hogy a miniszter e kedvezmény megadása elő nem gördit akadályt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Elnök: Dániel Gábor.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után elnök többrendbeli irományt terjeszt elő, köztök Aradvármegye feliratát a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződések felbontása és Bács-Bodrog vármegye feliratát a baja—báttaszéki hid felállítására ügyében.

Belitska Béni, az igazoló választmány előadója igazolja Joanovits titeli képviselő megválasztását.

Elnök: Következik a napirend. A bevándorlási törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A szegény Lázár.

Írta: Kincs István.

Rózsabimbó volt, amolyan feslő szép rózsabimbó. Százan nyultak utána, de mindig csak a tövisére találtak; a bimbót magát nem tudta leszakítani senkisé. A legények sorra huzozták magukkal a sok kosarat, mikor Timár Lajoséktól elbucszkodtak s ahogy az udvarról kiléptek, ököre szoritották kezüket s úgy fenyegettek vissza, mondván:

— Megállj, Klári, no hiszen csak megállj!

— Hanem hát Klári nem látta ezt a fenyegetődzést; vagy ha látta is, nem törődött ő az emberekkal, járt a maga lábán, büszkén, hidegen.

A vénasszonyok is összedugták a fejüket. Azok meg azt mondták:

— Addig válogat, míg majd a sok seprü közt csak nyél akad a kezébe.

És ezt Klári bizonyosan meghallotta, sokan is hordták neki, mit tart róla a világ. Hanem hát ő fittyet hányt a világnak s a világ minden okos vénasszonyának; ő csak válogatott tovább.

Még mindig nem került meg az igazi.

Mig azután... no igen egyszer megdobbant a szíve.

Hogy miért dobbant meg, azt maga se tudta. Az a legény esőppet se volt szebb, szalásabb, esőppet se különb, kedvesebb a többinél. Megjött, mint a többi. Azaz Kovács Lazsi, mert úgy hívták, talán nem fenyegetőzött vissza a házra. Nem no. Mert mikor azt kérdezte:

— Mári, mondd lennél-e a feleségem?

Akkor valami mintha esillogott volna a szemében. Köny ragyogott abban, akkora könnyü, hogy a szemvilágát majdnem eltakarta.

És arra dobbant meg a lány szíve. Abból tudta meg, hogy Kovács Lazsi jó gyerek, áldott lélek: megtudta belőle, mennyire szereti és hogy Lazsit ő neki rendelte az Isten.

Meg is esinálták nyomban a kontraktust. Természetesen úgy szóval csak. Mert hiszen miglen egy házassági szövetséget végezetül írásba is lehet tenni, abba pár lábbelit bizonyosan elszagatnak a szerelmes eselédék ebben a keserves törvénytudó világban.

Lett persze erre ribillió a faluban. Legtöbben nem is hitték. Hogy Klári férjhez megy? Mondják a bolondnak. Nem olyan anyagból gyurták azt a fehér személyt, hogy annak egy férfi szemévéteni tudna. S aki hitte, részint esodálkozott, részint meg bosszankodott. Mert tessék no, mekkora szemtelenségre vete-medhetik egy sem Istennel, sem embe-rekkel nem törődő leányzó... hát nem a szomszéd faluba vitte az ördög vőle-gényért? Kovács Lazsi, tetszik tudni, a szomszéd faluba való volt. Persze csak ez kellett még. Mert akárki mit beszél, annyit csak tessék elhinni, hogy ez a dolog esunyaság, alávalóság, futó bolond is különben eselekednék.

De hátha még nem igaz?

Pedig igaz volt biz az. A következő vasárnapon a pap már hangos szóval hirdette, hogy

„Kovács Lázár böesületes ifju legény, veszi magának házastársul Timár Klári tisztes hajadont, Timár Lajos és Konok Erzsébetnek törvényes leányát.“

Tessék hát no!

És különös! abból a hirdetésből csak egy dolog kötötte le igazán a hallgatók

A czímnél

Hajdin Imre szólal fel. A terecsényi jegyzői kart veszi védelmébe, melyről az általános tárgyalás folyamán nem a legjobb nyilatkozat hangzott el. Határozottan visszautasítja a vádat. A czímet elfogadja. (Helyeslés.)

Az 1-ső szakaszt

a Ház vita nélkül elfogadja.

A 2-ik szakasznál

Buzáth Ferencz módosítást ajánl, mely szerint az idegenek bejelentése a községi bírónál is történhessék. A közjegyzőnél való bejelentés ugyanis sokszor nehézséggel jár.

Széll Kálmán miniszterelnök nem fogadja el a módosítást, mert megnehezíti a bevándorlás ellenőrzését. A községi bíró már műveltségénél fogva sem megbízható közeg. A maga részéről két módosítást kíván, hogy a fővárosban az idegenek ellenőrzése ne vétessék ki a főváros kezéből. Ujpesten és Rákospalotán pedig az ellenőrzést az ujpesti rendőrség végezze. Kéri Buzáth indítványának mellőzését.

Simonyi Semadam Sándor esatla-kozik Buzáth indítványához.

Széll Kálmán ragaszkodik saját indítványához.

Rakovszky István szintén a Buzáth módosítását pártolja, mert sokkal több garanciát lát a községi bírónál, mint a közjegyzőben. A közjegyzőket maga is megsínyelte olyan különös materiából vannak azok összeállítva, melyek igen sokszor nem válnak a község hasznára. Hiszen eléggé ösmeretesek azok a zaklatások, melyekben tőlük a lakosság nem egy ízben részesül.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hogy minden aggály megszűnjék kijelenti, hogy a kérdést rendeleti úton akként fogja szabályozni, hogy ott, hol a közjegyző távol lakik a községtől, az ellenőrzés a bíró által történjék. (Helyeslés.)

Buzáth Ferencz a miniszterelnök megnyugtató válasza után módosítását visszavonja.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök módosításával fogadja el.

A 3-ik szakasznál.

Buzáth Ferencz módosítást nyújt be, hogy a letelepülő ne csak állampolgár-

figyelmet. Az tudniillik, hogy a vőlegénynek Lázár a neve.

Hogyan? — kérdezte egyik szomszéd a másiktól — hát Lázár? ... valószínűleg Lázár?

— Bizony ne, hogy Lázár — hagyta rá a szomszéd fejét tekerve.

— És igazán úgy mondta a pap?

— Bolondság! Hát, hogy mondta volna Gyurinak, ha egyszer Lázár!

— Tehát Lázár az a Lázár — volt az utolsó észrevétel s száz ajak körül végtelen gúnyos, kárörvendéssel teli mosoly játszadozott.

Templom után Timár Klárának tengersok látogatója akadt. Elsőben jöttek a legjobb barátai.

— Te — kezdte Kosár Juezi — aztán igaz?

— Micsoda? — Nevetett jókedvvel a szép lányzó.

— Hogy Lázár a Lázsi?

— Igaz hát — emelte meg büszkén a fejét Klári.

— És Kovács Lázsi is Kovács Lázár?

— No persze.

— Hm — morogtak a jó barátok karba és sorba elszállingóztak.

Jöttek a menyecskék. Azok is azt

ságát, de illetőségi helyét is igazolja. Az igazolás pedig csak szükség esetén hanem minden esetben történjék, az erkölcsi előéletét illetőleg. (Helyeslés a néppárton.)

Széll Kálmán: A módosítás végrehajtását kissé nehéznek tartja. Bonyodalmas nehéz eljárás az, ha precíz akarjuk keresztül vinni. Az pedig, hogy minden bevándorlónak előbb erkölcsi előéletét kell kimutatni, zaklatóvá, zseniusá teszi a bevándorlást, már pedig nem akarjuk az országot kínai fallal körülvenni. Azt a módosítást ajánlja, hogy az illetőségi és erkölcsi igazolás csak szükség esetén történjék.

Buzáth Ferencz: Megnyugszik a miniszterelnök indítványába s módosítását visszavonja.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök módosításával elfogadja.

A 4. 5. 6. 7-ik szakaszokat felszólalás nélkül elfogadják.

A 8-ik szakasznál.

Buzáth Ferencz helyteleníti azt, hogy a rendőri hatóság jogosítva legyen a bejelentések teljesítését, közgei által egy a szállodákban, mint magánházakban ellenőrizni. Módosításul új szakaszt ajánl, hogy csak az ország egyes helyén történhessék az. Mert ebből sok baj és kellemetlenség származhat. (Ugy van.)

Visontay Soma szintén helyteleníti a szakaszt és akként kívánja módosítani, hogy a házkutatást csak a bejelentés megtagadása esetén tarthassák meg.

Széll Kálmán beösméri, hogy e szakasz erős intézkedést tartalmaz, de lehetetlen erős, hatályos intézkedés nélkül ezélt érní. Mert vagy azt akarjuk, hogy a bevándorlást komoly határok közé szorítsuk, vagy nem. Ha nem akarjuk, a utit hiszem, hogy mindnyájan akarjuk, hát tegyük is meg. Hiszen volt már példa, hogy némely községben lassanként egész esomó idegen telepedett le. Hogyan? Hát úgy, hogy jött egy személy, meghuzódott egy családnál, jött egy másik egy másik családnál, egy harmadik, tizedik és így tovább. Így jönnek be a galicziai, romániai zsidók ezre. Ez ellen kell védekezni és e védekezésre szól a törvény-szakasz. (Helyeslés a jobboldalon.)

Simonyi Semadam Sándor szerint e szakasz által a rendőrségnek olyan nagy hatalmat adunk a kezébe, mely veszélyeztetni az állampolgárokat. Valóságos-

szeggették, hogy furesa igazán, mikor valakinek Lázár a neve.

A legények nótát kezdtek s a Timár ház előtt fújták, csak úgy harsogott:

Aki Lázár szegény paraszt:

Utaszélien kér egy garast.

A dolog Klárit mintha már kezdte volna bosszantani. De miköze más embernek az ő vőlegényéhez! Ha nem tetszik másnak, elég, hogy ő neki tetszik, hiszen ő megy hozzá s nem az öreg bíró, pedig az is próbálta piszkálni a leányt:

— De hogy a te vőlegényed, Lázár!

— Szegény Lázár! — hagyták rá az esküdtek.

— Sajnálom azt a szép teremtetést — tette hozzá a boltos s itt persze már Klárit értették.

S ezt a szép hajadonnak mind végig kellett halgatnia. Eleintén még büszkén hordozta a fejét, utóbb daczosan szegte hátra liliom nyakát, hanem lassan mintha befárdt volna ragyogó szeme elborult és sirni kezdett.

A világ pedig egyre csak azt hajtotta előre:

— Miért, hogy Lázár az a Lázár!

— Az öreg asszonyok voltak még csak hátra. Pedig azok is megszólaltak,

rendőri állam leszünk. Ha az a esendőr, vagy rendőr akarja, éjnek idején felzakkathatja az állampolgárt. Indítványozza, hogy magánházakban csak felettes hatóság rendeletére tarthassanak házkutatást. (Helyeslés a néppárton.)

Széll Kálmán: Helyesli Simonyinak szavait, hogy gátat kell vetni az esetleges visszaéléseknek. De a törvényszakszoknak mindegyikéhez rendeletek, magyarázatok lesznek. Szóló pedig ügyelni fog arra, hogy esendőr vagy rendőrközegek csakis felettes hatóságuk engedélye mellett tarthassák a magánházakban az ellenőrzést.

Simonyi Semadam Sándor: Megnyugszik a miniszterelnök válaszában s visszavonja módosítását.

A Ház Buzáth, Visontay módosításait elveti és szótöbbséggel a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 9-ik szakaszt felszólalás nélkül elfogadják.

A 10-ik szakasznál.

Buzáth Ferencz: Visszaható erőtt akar adni a törvénynek a már letelepedett idegenekkel szemben is, szerzett jogaik épségben tartása mellett.

Visontay Soma: Veszedelemesnek tartja e szakaszt, mely olyan hatalmat ad alárendelt rendőri hatóságoknak, a mely könnyen visszaélésekre vezethet. Politikai menekültek egyáltalán nem lehetnének itt tarthatók, ha e szakasz törvényerőre emelkedik. Alkotmányos, szabad államban ennek megtörténnie nem szabad. Muszkaországga alacsonyul Magyarország, ha ezt a törvényt ezzel a szakasszal szavazzuk meg. Bármely ideérkező külföldit e szakasz alapján a szolgabíró kiutasíthat. Módosítást ajánl, hogy a ki kimutatja szerződésileg, hogy szakmabeli foglalkozása van, az ne legyen kiutasítható, a kiutasítást pedig csak a belügyminiszter rendelhesse el. Es a szakaszban ne „aggályos”, hanem „veszedelmes” szó tétessék a kiutasítás megjelölésére.

Simonyi Semadam Sándor: esatla-kozik Buzáth módosításához, míg a Visontay módosítását mellőzni kéri.

Visontay Soma úgy látja, hogy Simonyi Semadam félreértette az ő módosítását. Fenntartja azt.

Széll Kálmán miniszterelnök elvileg helyesli Buzáth módosítását, mert belátja, hogy itt inkább szükség van egy általá-

S hogy bele kezdtek, hát nem volt se vége, se hossza, Még jósolni is próbáltak s a mit ott elmondtak azok mind olyan dolgok voltak, hogy abba beleborsózott szegény Klára háta.

Még a bibliaboli Lázárt is előránzigálták. Pedig ez csakugyan koldus Lázár volt.

Timár Klári nem tudta, mi van vele az esze mintha bomlani kezdett volna.

Kovács Lázsi, ki időközben szintén megkerült, szeretettel simogatta szögháját, suttogott neki örömről, végtelen boldogságról. S a leány könnyei peregve omoltak.

A legény azt hitte, az ő menyaszsonya határtalan boldogságában hullatja könnyeit, pedig egyszer csak fölugrott, két szeme vadul forgott.

— Eresszszetek! — kiáltotta keserűen — eresszszetek a paphoz, megmondom neki, ne hirdessen többet.

Akik látták, azok ereiben megfagyott a vér. Dehogy tudták utját állani. S a leány futott... nyargalt ész nélkül földulni két szív boldogságát.

Vagy talán nem is ő, — a világ dulta föl azt. . .

nos, mint egy részletes intézkedésre. Eppen ezért elfogadja a módosítás ama részét, hogy a törvénynek visszaható erőt adjon a már letelepedett idegenekkel szemben is, de a módosítás második felét, hogy szerzett jogaik épségben tartása mellett legyen visszaható ereje, ezt nem teszi magáévá s így e módosítás visszavonását kéri. A mi Visontai módosítását illeti, nem ért vele egyet. Ha jogilag ismeri Visontai a fogalom különbözőségét, alkalmazza azt a végrehajtás részleteinél is. Az „aggályos” szó nagyon fontos, mert lehet valaki nem veszedelmes, de aggályos. Különben a rendeletekben majd körvonalozva lesznek, mind e dolgok.

A Ház a szakaszt, valamint Buzáth módosításának első részét elfogadja. Visontai módosítását és Buzáth módosításának második részét elveti.

Elnök: Az ülést 10 percze felfüggeszti.

A nagy katonai reform.

— Saját tudósítónktól. —

Ujabban több hír kelt szárnyra arról, hogy az illetékes körökben a két éves katonai szolgálat megteremtésének tervével foglalkoznak. Ez igaz is, de nem áll az, hogy a terv már megért. Ugy a közös hadügyminiszteriumban, mint a honvédelmi miniszteriumban a katonai javaslatok előkészítésén fáradoznak s ez egyelőre minden mástól elvonja a figyelmet.

Az azonban bizonyos, hogy a katonai javaslatok elintézése után egy nagyszabású katonai reformba fognak. E reform fundamentuma a két éves szolgálat lesz. Beavatott forrásból a reform dolgában a következőkről értesülünk:

A reform szerint az ujonczlétszám, mint ilyen megszűnne és minden fiatal ember, akit a sorozáson alkalmasnak mondanak az orvosok, köteles leszolgálni a két esztendő. Póttartalékos tehát nem lesz. Erre azért nincs szüksége a hadügyminiszternek, mert a jelenlegi rendszer mellett, a megajánlott létszám tényleg soha nem volt teljes, mert évente óriási számú besorozott ujoncz buvik ki mindenféle ezimen a tényleges szolgálat alól. Megesik számtalanszor, hogy olyan katonák vonulnak be, akiket betegségük miatt állandóan szabadságot kell. Viszont a póttartalékosok nagyrésze erőteljes, egészséges férfi.

Ha ellenben tényleg szolgálni fog minden alkalmas férfi, kivétel nélkül a hadsereg békelétszáma sok ezerrel fog növekedni és ez a katonai körök ideálja. Az új rendszer alapelvei tehát a következők lesznek:

1. Minden alkalmas ujoncz, tekintet nélkül a létszámra, köteles tényleges szolgálatra bevonulni. Amely sorozási járástól például kétszáz ujonczot kívántak eddig, az ezután háromszázat is fog szolgáltatni, ha ilyen számú alkalmas férfi akad.

2. A törvényben megállapított békelétszám a bázisa annak, hogy hány besorozott ujonczot vonnak be tényleges szolgálatra.

3. Az összes besorozottak őszszel bevonulnak s katonai kiképzésbe részesülnek.

4. A kiképzés után kezdődik a katonai szolgálat, melyhez csak a legalkal-

masabb ujonczokat tartják vissza s a kevésbé alkalmasakat s azokat, kiknek kedvezményt nyújt a törvény beosztás a póttartalékba.

Ez alapon lehetővé válna, hogy a közöshadseregénél minden második katonát két évi szolgálat után szabadságot adjanak.

Egyház és iskola.

Kátémagyarázat a nagytemplomban. A kálvinista egyházi törvények világosan meghagyják, hogy a lelkészeknek vasárnap délutánonként magyarázniok kell a heidelbergi Kátét, a kálvinizmus hitelveit. A szatmári békekötés s az ezt követő rekatolizálás óta azonban mindig kollégiumi diákok végzik ezt a teendőt lelkészeink helyett. A városi magisztrátus 1718-ban hozta meg utóljára, hogy a papok lássanak serényen a Kátémagyarázathoz, Mindeddig azonban nem volt ennek semmi fogantatja. Most Jánosi Zoltán, Debreczen legfiatalabb lelkésze, hozzányult ehhez a rég pihenő dologhoz és mult vasárnap délután katechizált.

VIDÉK.

A bérencz büne.

— Saját tudósítónktól. —

Gyilkos merénylet tartja izgalomban Nagy Almás község lakosait, a hol Pezzán Lukács gazdaembert pénteken este orozva agyonlőttök. A gyilkost Hurán Márton fegyházviselt ember személyében másnap már kiderítette a csendőrség, a ki — mint nekünk írják — a gyilkosság részleteiről a következőket adta elő:

Hurán Márton három hónappal ezelőtt került baha az illavai fegyházból, a hol emberölésért hosszabb ideig raboskodott Hazaérkezése után Gobi András odavaló lakos fogadta a házához, a hol a jószágok gondozása volt rábizva. Gobi és Pezzán unokatestvérek voltak s valami örökség miatt régóta ellenséges viszonyban állottak egymással. Gobi azt hitte, hogy ha Pezzán nem élne, megszűnnék a per s akkor az egész örökség rászállna. Tervének megvalósítására a legalkalmasabb eszközt a fegyházviselt Huránban vélte feltalálni, a kit már annak idején ebből a czélből fogadott házához. Ezelőtt másfél hónappal penditette meg az eszmét Gobi, Hurán előtt. Kétszáz forint készpénzt és a míg él, teljes ellátást ígért neki, ha Pezzán Lukácsot hamarosan elteszi láb alól.

Hurán egy ideig huzta, halasztotta a dolgot, a mi miatt már aggódni kezdett Gobi. Pénteken délután Gobi Huránnal kiment a borpinczébe bort fejteni. Ugyanekkor magával vitte a vadászpuskáját is. A szőlőhegyen észrevette, hogy Pezzán Lukács is pinczéjében foglalkozik. Ekkor Gobi addig itatta Huránt, míg rászánta magát a gyilkosságra. Gobi átadta neki a puskát, a mely ólomdarabokkal volt megtöltve s azután hazament. Hurán ezután lesbe állott s mikor Pezzán hazafelé tartott, orozva lelőtte. Huránt látták többen a mikor este későn a fegyverrel hazafelé tartott s így azután ráesett a csendőrség gyanuja. A gyilkost és felbujtót letartóztatták.

Verekedés a templom udvarán.

Templomba ment Kiss Sándor h.-dorogi lakos. A templom udvarán rátámadt K. Papp Antal, régi haragosa és egy felkapott kövel orron ütötte őt. Kiss Sándor három hétnél tovább feküdt betegen, de nem tett feljelentést támadója ellen. Most

azonban aggodalmasan érzi gyengülni beszélni és szaglási képességét s a csendőrség útján feljelentette Pappot a debreczeni kir. ügyészségnek.

Betöréses dohánylopás. Több száz métermázsa besimitott dohány volt a Groszman Mór nánási bérlő karámjában. Tegnapelőtt éjjel csempészek jártak a tanyán, a kik betörték a dohánypajta ajtaját és egy félmázsa dohánylevelet loptak el. A csendőrség elfogtak és kihallgattak három notórius dohánycsempészt, de ezek mitsem akarnak tudni a dologról. A nyomozás tovább folyik. — Itt említjük meg, hogy ugyancsak Nánáson csempészen csípték Kanda Lászlót és Fejes Jánost, a kiket a csendőrség feljelentettek a pénzügyi hatóságnak.

MULATSÁGOK.

A nőegylet vigalmi bizottsága.

A debreczeni jótékony nőegylet vigalmi bizottsága ma délután 3 órakor Veresné Szathmáry Teréz elnöklésével az elnöklő Péterfia-utcai lakásán ülést tart. Az ülésen a január 31-iki mulatság előkészítését tárgyalják.

A Mátyás Király-ünnepély.

Az iparos ifjak önképzőköre vasárnap Mátyás király-ünnepélyt tart az Otthon dísztermében. A rendezőség már kibocsátotta a meghívókat. Hat órakor kezdődik a felolvasás, melyet Kőrössy Kálmán dr., a kör ügyésze tart a nagy királyról. A társasvácsora 8 órakor veszi kezdetét. Azután Kiss Gyula zenéje mellett táncol lesz. Belépődij, melyben a vacsora ára is benne van, két korona. A mulatság nagysikerűnek ígérkezik.

EGYESÜLETEK.

A tanári kör közgyűlése.

Január havi közgyűlését szombaton, január 10-én tartotta meg a debreczeni tanári kör Dóczy Imre középiskolai felügyelő elnöklésével. A kör igen fontos iskolai kérdéssel a tanítás módszerével foglalkozott, amelynek Baresa János, ez a rendkívül buzgó és munkás tanítóképzőintézeti tanár volt az előadója. Az előadáshoz hosszabb vita fűződött, melyben résztvettek Váradi Károly és Sinka Sándor igazgatók, továbbá Nagy Zsigmond és Kardos Albert tanárok. Az előadás és a vita alapján a kör kimondotta, hogy a kormánynak gondoskodnia kellene, hogy minden fiatal tanár, mielőtt a tanári munka önálló végzésével megbíznák, szerezzon kellő gyakorlati jártasságot szaktárgyaink módszeres kezelésében.

Csokonai képes levelező-lapok.

A Csokonai-kör még a nyáron lefénképezte Csokonai síremlékét, hogy képes levelező-lapokkal is terjessze a Csokonai-kultuszt. A képes levelező-lapok azonban csak most ujvére készültek el nyomdai akadályok miatt. A levelező-lapok híven adják vissza a hatvan-utcai temetőben emelkedő vasgúlát, a mely alatt immár közel száz éve nyugszanak a sokat szenvedett költő hamvai. A fölvetel Haranghy György kezét dicséri, magukat a képes levelező-lapokat a Csokonai-kör megbízásából Eperjessy István könyvkereskedő árusítja.

Egy év iparosaink életéből.

Az ipartestület elnöksége szorgalmasan dolgozik az 1902-ik évről szóló jelentés előkészítésén. Terjedelmes, mintegy 20 ivre terjedő munkálat lesz ez, mely híven mutatja be a testület tavalyi működését. A jelentés a február végéig tartandó rendes évi közgyűlés elé kerül.

Előljárási ülés. Az ipartestület e hó 29-én tartja az évi első gyűlést. A gyűlés megállapítja a közgyűlés haárnapját és tárgyalja a tavalyi zárszámadást és mérleget. Ugyanezen gyűlésen számol be munkálatával az a bizottság is, melynek az alakulófélben levő „Országos Ipartestületi Szövetség” alapszabályainak észrevételezését tűzték ki feladatául. Az alapszabályoknak legszélesebb pontja az, mely szerint a testületnek minden tagja után 20 fillér tagsági illetéket kellene fizetnie és mégis egyetlen szavazata volna az országos szövetségben. Ha a szövetség módosítja az alapszabályok kifogásolt részeit, úgy testületünk is belép a tagok sorába.

KRÓNKA.

A meginterjuvult szerző.

Két esztendővel ezelőtt Komjáthy János egyik nyári állomásán egy helyi szerző drámáját adatta elő. A színügyi bizottság protezsálta a szerzőt — a direktornak muszály volt színe hozni a drámát.

Rettenetes dráma volt! A szerző a derék Arisztotelesz hármasságát keményen felforgatta úgy az első, mint a második és harmadik felvonásban. Hanem azért eljuttatták az áldozatkész színészek.

A premier napjára egy debreczeni újságíró érkezett a kis városba, a ki este természetesen színházba ment. Megdöbbenve nézett végig vagy két felvonást, aztán kitámolygott a kuliszák közé. A színészek egy csoport jelenésen mind színpadon voltak — az újságíró a diszitőkön kívül csak egy embert látott a kuliszák között — egy fekete ruhás, sápadt alakot.

A szerző volt, a ki lázas izgalommal várta a lámpák elé való hívás magasztos perczét.

Az újságíró látva, hogy intelligens ember, hozzá lépett és megszólította.

— Nem tudja kérem, ki az a lipótmezőre való alak, az a közveszélyes kasszafuró, a ki ezt a drámát írta?

A szerző elzöldült, aztán ultramarin kékre változott. Csak annyit tudott hebegni, a diszitő tudja, ő nem.

Az újságíró odafordult a diszitőhöz.

— Mondja öregem, ki írta ezt a butaságot?

— Hát az az ur ni, mutatott rá a kék színű szerzőre.

Az újságíró a másik pillanatban már a keleti kérdésről beszélt a színpadról kijövő színészekkel.

Kocsis, hajts haza.

Egy fiatal városi tisztviselő disznótorra volt hivatalos házigazdájához. Derék civis volt a házigazda, jól tartotta étellel és itallal minden vendégét.

Ugy éjjel felé a fiatal tisztviselő is rózsaszínbe látta a világot. Szűk lett neki Macedónia, kiment levegőzni az udvarra.

A kapu nyitva volt — az ifju arra felé tartott. Egy kocsi állott a nyitott kapu előtt — a mi szeget ütött a dőlöngöző ember fejébe.

— Jó volna már hazamenni — gondolta magában. Nagyon loittam magamat... nem tudnék gyalog elmenni, jó, hogy itt ez a kocsi.

— Parancsol nagyságos ur, szólította meg a kocsi a monologot tartó ifjut.

— Kocsis, hajts haza!

— Hova kérem?

— Péterfia 99.

A kocsi felmész a házszámra. A gázlámpa épen odavetette fényét. Péterfia 99.

— De hiszen kérem...

— Mit kérem, haza viszel, vagy nem.

Igenis nagyságos ur találta föl magát a kocsi. Tűzök csak bojlíni! És amint az ifju beült, a lovak közé vágott, végigrobogott a Piac-utczán, a Csapó-utczán s a Rákóczy-utczán keresztül a Péterfia 99 elé, oda, at honn kiindult.

Itthon vagyunk nagyságos ur.

Ez már beszéd, morfondírozott a

részeg egyén. Nesze két pengő, gyorsan hajtottál.

Azzal előkereste szobájának kulcsát s nehéz sóhajtasok között aludni tért.

SZÍNHÁZ.

Távozó tagok. Virágvasárnapján a következő tagok távoznak el Makó Lajos szintársulatától. *Palágyi* Lajos Kreesányi Ignác szintársulatához szerződött. *Simándy* József karmester szintén. *Farkas* Béla Deák Péterhez megy. *Krémer* Jenő színigazgató lesz Szatmáron, vele távozik felesége *K. Hegyi* Lili is. Szegedre, vagy Kolozsvárra szerződik el *Aldor* Juliska, a kitűnő népszínmű énekesnő. Vidéki társulatokhoz szerződnek *Püspöky* Rózsi, *Adamek* Irma, *Pápai* Lajos, *Székely* Ilona. Az eltávozandók helyébe ezideig mindössze egy *Cserny* Béla nevű ismeretlen színészt szerződtetett az igazgató Miskolcra. Kíváncsian várjuk az így megfogyatkozott gárda korrekt kiegészítését és a síheder szerepkör megfelelő betöltését.

A premier. Egy szabadkai újság színlaprovatában ekként kedélyeskedik: Botrány Mór főgenerális! Passepartout, aki régebb idő óta foglalkozik írással, Botrány Mór főgenerális ezimel 3 felvonásos bohózatot ír, mely a farsangon az aradi nemzeti színházban kerül bemutatásra. A bohózat hőse Botrány Mór, a zenői plagizátorok táborának főgenerálisa, akinek tánti Ákos nevű írő-deákja van, akinek az a rögeszméje, hogy ő színműíró. A bohózatot szerelem is tarkítja. A hős ugyanis szerelmes — egy operettbe, melyet más írt és az írő deákja egy — fenyőszámba. Az epizód alakok pedig annyira mulatságosak, hogy az igazgató lehozatja Budapestről a mentőket, mert nem lehetetlen, hogy egy pár színházlátogató belebolondul a kacagásba. Az áldozatkész direktor a kiállításra nagy súlyt fektet. A legfényesebb lesz a fenyőszál, melyből a darab végén elősiető ácsok nyílt színen gyufákat fognak faragni.

Felhő Rózsi eltávozik. A debreczeni szintársulat fényes tehetségű közszeretben álló szubrett primadonnája, Felhő Rózsi a ki egymásután aratta diadalait a debreczeni színpadon, valószínűleg itt hagyja Debreczent és Makó Lajos szintársulatát. Felhő Rózsi működése elé a direktor ugyanis olyan akadályokat gördített, a mi lehetlenné teszi a művésznő szerint további debreczeni szereplését. A debreczeni színpadról való lelépését Felhő Rózsi tegnap levélben tudatta Makó Lajossal. Hogy mennyit veszít Makó Lajos Felhő Rózsi eltávozásával, arról ezuttal nem beszélünk, de hogy a távozó primadonna hiányát semmiféle vendégszerepléssel nem tudja pótolni, az kétségtelen.

Képzelt beteg. Magasan emelkedik ki a hét műsorából a esütörtöki Molierest, a *Képzelt beteg* előadása. A legfinomabb és legbájosabb vígjátékok egyike ez, a melynek kacagató, mulatságos alakjai, helyzetei állandóan lekötve tartják a közönség figyelmét. A képzelt beteget, a darab fényes jellemzőjét *Sebestyén* Géza fogja eljátszani, a kinek erős talentuma biztosan diadalra viszi az egész darabot. Mellette szerepel az egész vígjátéki

személyzet. A próbákat Makó Lajos vezeti nagy körültekintéssel. A színház látogató közönségnek melegen ajánljuk a *Képzelt beteg* előadását. Bizonyos, hogy egy hangulatos, színes nagy sikerű este lesz a *Képzelt beteg* előadása.

UJDONSÁGOK.

Véres családi dráma.

Öngyilkosság a haldokló mellett.

Debreczen, január 12.

Röviden már hirt adtunk arról a véres családi drámáról, mely vasárnap éjjel az Oondód egyik nádfedeles tanyáján játszódott le. A megrázó eset hírére a szomszéd tanyabeliek hozták be a rendőrséghez, mely nyomban megtette intézkedéseit a vizsgálatra nézve. Most, hogy küldöttjei visszatértek, az egész eset a maga megrendítő valójában áll előttünk s tudósítunk azt a következőkben közli velünk:

Az ondódi határban, a Veres-dülönél fekszik Balogh Mihály tanyája. A nádfedeles épületben két öreg eseléd, a 67 éves *Györke* Ignác és a 74 éves *Dede* Klára laktak. Nagyon öregek voltak már s nehezen bírták a nehéz gazdasági munkát. De meg az öregséggel járó gyengeség és folytonos betegeskedés nagyon megviselte őket. Az élet alkonyán szomoruvá és életuntá lettek. Pár héttel ezelőtt súlyos betegen hosszú ideig feküdt *Dede* Klára a debreczeni kórházban, a honnan csak egy héttel ezelőtt szabadult ki. Nem azért, mintha meggyógyult volna, mert hisz otthon ismét lefeküdt, hanem csak azért, mert haza kíváncszott hűségos hitestársához.

Györke Ignác az öreg férj odaadásával ápolta, vigasztalta és biztatta, hogy majdesak meggyógyul, csak legyen türellemmel.

A végzet azonban másképp akarta. *Dede* Klára napról-napra rosszabbul lett s a katasztrófa minden percében várható volt. De ez az öreg férjet is nagyon elszomorította s tegnap este elhatározta, hogy véget vet életének. Borzalmas tervének kivitelét csak sietette a haldokló asszony kínos nyöszörgése. Nem habozott tovább, lefeküdt ágyába és egy beretvával elmeteszte a nyakát. A vér egy pillanat alatt elborította és erőtlennül hanyatlott hátra. Célját mégsem érte el. Kínosan vergődött, a mire felriadt a halállal vergődő asszony is. Az ijedtség és félelem esodálatos erőt kölcsönöztek el-lankadt tagjainak, leszállt ágyáról és kitámolygott a pitvar ajtóba, honnan segélyért kiáltozott.

A segélykiáltásokat a szomszédok meghallották s nem tudva mi történt, botokkal, kaszával és puskával felfegyverkezve siettek segélyükre. Mire odaértek, a két öreg már kiszorodott. *Dede* Klárának még volt annyi ereje, hogy visszatért ágyába, hol utolsót lehelve hanyatlott hátra.

Hullájukat tegnap este beszállították a közkórház halottas házába.

Szélhámos közhuszár.

A család egy tényleges állományban levő közhuszár; neve: Szatmári Sándor. Budapestről, hol a 16-ik közös huszárezrednél szolgált, öt napi szabadságra jött Debreczenbe. Mikor megérkezett, első dolga volt szabadulni a katonai ruhától. Polgári ruhát öltve tegnap beállított Weiszberger Jakabné és fia Tizenháromváros-utczán lakó terménykereskedőhöz s azon ürügy alatt, hogy több mázsa buzát akar rostáltatni, 150 darab zsákot kért kölesön. Weiszberger Jakabné gyanútlanul adta ki a kért zsákokat, miket a család elvittett s potom árón eladatott.

Pár óra mulva ismét visszatért Weinbergerék, hol furfanggal ajánlotta megvételre buzáját, melyet mihelyt berostáltatott, azonnal elszállíthatnak. A csalónak másodízben is sikerült Weiszbergernét becsapni, a ki a nem létező buzára megkötötte az alkut, sőt *százötven korona foglalalót is adott.*

A család nyomára csak este jöttek rá, mikor a buza átvételre Weinberger Jakabné megbízottja a kijelölt helyen megjelent, de ott mitsem tudtak az egész buza üzletről. A család nyilvánvalóvá lett és siettek értesíteni a rendőrséget, melynek segítségével a csalót tegnap este a Budapestre induló vonat előtt, Szatmári Sándor közhuszár személyében sikerült elfogni.

Tettét beismerte, a pénz egy részét megtalálták nála, másik részén lovat vásárolt édes atyja részére.

A szélhámos katonát átadták a helybeli katonai parancsnokságnak.

* Mitrovics Gyula nagybeteg. Mitrovics Gyula, a Kosuth-utczai templom lelkésze, részvétellel értesülünk, súlyos betegen fekszik lakásán. A köztisztelőben álló pap hosszabb idő óta gyomorrákban szenved. Tegnap délelőtt fölkel, de délután ismét ágyba kellett feküdni. A beteg állapota válságos. Ágya mellett felváltva ott vannak dr. Legányi és dr. Bruckner orvosok. Tegnap sürgönyileg hívtak a beteghez egy nagykorósi orvost, a ki Mitrovicsnak unokatestvére. A nagybeteg lelkész állapota iránt nagy a részvét.

* Ülés a megyeházán. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága a vásár miatt elmaradt ülését ma délelőtt 9 órakor tartja meg Puky Gyula főispán elnöklésével. Az ülésen a szakreferensek és az alispán terjesztik elő jelentéseiket.

* Az iskolák segélye. Lapunk szombati számában jeleztük, hogy a belügyminiszter ismét elutasította azt a közgyűlési határozatot, a mely az ev. ref. ág. és római katolikus iskolák részére 140 ezer korona segélyt rendel kiutalni. A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén a melyen Kovács József polgármester elnökölt, foglalkozott a pénzügyminiszter leiratával. A tanács úgy határozott, hogy a miniszter végleges döntését a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

* A gazdasági tanintézet igazgatósága annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy az izraelita nőegylet bálján

történt sajnálatos balesetet nem a gazdasági tanintézet két hallgatója idézte elő. Megjegyezni óhajtja a tanintézet igazgatósága, hogy a *gazdász és gazdasági tanintézet* hallgató nem egy fogalom. És ez természetes is, a mennyiben Debreczenben az ifjabb gazdálkodókat *gazdászoknak* szokták nevezni.

* A nőipariskola igazgatónője Bathányi-utczától Péterfia-utczáig elvesztett egy női ezüst órát, rövid kétágu aranylánczozal. A becsületes megtalálót, ha hozzá jut-tatja, illő jutalomban részesíti.

* Iparossegédek figyelmébe. Az iparossegédek érdekelni fogja azon elvi jelentőségű határozat, melyet most hozott a kereskedelemügyi kormány. Láng miniszter elrendelte, hogy mindazon iparossegédek, akik jogtalan lépnek ki munkaadójuk műhelyéből, tartoznak a felmondási idő tartamára kártérítést fizetni s ha előleg pénzük van, azt ledolgozni. A ki ezen rendeletnek nem tesz eleget, pénzbüntetéssel sújtandó, amely szükség esetén *elzárásra is átváltoztatható.* Ez az eljárás az, amiben a rendelet különbözik az eddigi enyhébb rendszabályoktól.

* Kihágási eljárás háztulajdonosok ellen. A Varga-utczai kerületben Orosz László rendőrfogalmazó vezetése alatt tűzrendészeti szempontból több háznál vizsgálatot tartott a rendőrség. A vizsgálat arra fektette a fősúlyt, hogy a háztulajdonosok mennyiben felelnek meg a városi szabályrendelet idevonatkozó intézkedéseinek. A kedvezőtlen eredmény mutatja, hogy nagyon sok házi gazda van Debreczenben, a ki a város érdekében hozott eme rendeletnek kevésbé vagy éppen nem felel meg. Ezek ellen a rendőrség megindítja a kihágási eljárást.

* A katonai gyógykovácsok. A debreczeni ezredek gyógykovácsai magánprakszist is folytatnak, bár az iparosok lajstromába nincsenek felvéve s így jogosulatlanul dolgoznak a magánosok részére. Az ipartestület még tavaly áprilisban megkereste a rendőrkapitányságot, hogy a gyógykovácsoknak ezredparancsnokságuk útján tiltassa meg a magánprakszist folytatását. A főkapitányság azonban mitsem felelt a kérelemre. A testület elnöksége most sürgős beadványban újra kéri a sérelem orvoslását.

* Katonai utóállítás. A városi katonai-ügyosztály jelentése szerint január 20-án katonai utóállítás lesz, a melyen Szabó Kálmán tanácsnok fog elnökölni.

* A házbéradó ügye. A miniszter tudvalevőleg január 15-ig terjedő újabb határidőt engedélyezett arra, hogy a lakrészek összeírása ellen bárki is bejelentesse kifogásait. A mai napig körülbelül ezer *felszólamlás* érkezett a pénzügyigazgatósághoz. — Ezer közül, az eddigi munkálatok aránya szerint, mintegy 3—400 kifogásnak mindenesetre hely adható. A legutóbb konstátált eredmény pedig az volt, hogy a bérbeadott lakrészek száma nyolezsvannal felülhaladja a bérbe nem adottakét. A bérelt lakrészek számában nincs benne körülbelül ötven gazdasági cselédlakás. Az újabb felszólamlások te-

hát nemesak „ledolgozzák”, hanem többségre változtatják a különbséget. Házbéradó tehát aligha lesz Debreczenben. Ha most nem tudja behozni a kormány, akkor aligha lesz több alkalma reá. Ez különben tisztán a várostól függ. A Cserén megkezdődtek a telepítések; a Hortobágy kihasítandó részén is épülhetnek gazdasági lakhelyek; a tisztviselő-telep ügye is tul van már a vajudáson. S ha ezek mind meglesznek, akkor megszabadulnak örökre a házbéradótól és megkönnyebbülten gondolunk vissza arra a hajszára, melyet több mint egy éve folytatnak ezen a ezimen Debreczen polgársága ellen.

* Országos ozipésszikkongresszus Debreczenben. Ez év folyamán országos ozipésszikkongresszus lesz Debreczenben. A kongresszus intéző bizottsága tegnap kérvényt nyújtott be az ipartestülethez, melyben anyagi támogatást kér. A testület ezenkívül felir a kereskedelmi miniszter, a kamarához és a városhoz, hogy járuljanak hozzá a kongresszus költségeihez. Az országos nagygyűléssel kapcsolatban országos ozipésszikkongresszus is lesz Debreczenben.

* Esküvő. Reitter Ferencz, iparfelügyelőségi mérnök tegnap délelőtt esküvőt kötött hűségét Sárközy Jolán ur-hölgynek Temesvároitt. A fényes esküvő szűk családi körben folyt le. Mindenfelől számos jókívánság fűződik a tiszta szerelmi frigyhez.

* A Debreczeni Dalegylet történelmi hangverseny ciklusának első része február 5-én, második része márczius 4-én és harmadik bevégző része ápril 2-án fog megtartatni. A legrégebb idők magyar dalaitól a kurucz kornak dalaiig tartó első rész programját összeállította már a rendezőség s ez, azt hisszük, minden változtatás nélkül, a következő: 1. Zrinyi Miklós halála — zenekar. 2. A dalok keletkezését s azok szerzőjét összefoglaló ismertetés. 3. Regös Ének, a 12-ik századból (szláv eredetű pogány magyar dal.) Előadja: soló és fűfikkarral, zenekisérettel a Dalegylet. 4. Rövid ismertetése a Farkas András 1538-iki „Jersze emlékezünk kezdetű, nyomtatásban fennmaradt-e legrégebb magyar zene-műnek. 5. Ugyanazt előadja a dalegylet. 6. Tinódy Sebestyén lantos rövid ismertetése után. 7. Eger vár viadala, Tinódytól; előadja Donogán István ur. 8. Egri históriának summája, Tinódytól; előadja a Dalegylet. 9. Költemény, e kornak irodalmából. 10. Attila, Lehel stb. kezdetű dal, a XVI-ik századból, mely átmenetet képez a 2-ik korszak dalaihoz, előadja a Dalegylet. 11. Finale: Rácz Károly zenekarától. E szép és értékes program, megvalósítva, egyik legszebb sikere lesz a nagymultu dalárdának.

* Letartóztatás a vásártéren. Tegnap délután a vásártéren letartóztaták Tóth Sándor péksegédet. A büne az, hogy volt gazdájától Miselbach Salamon

karczagi lakostól tíz forintot lopott és megszökött. Miselbach nyomban a szökevény keresésére indult s idáig üldözte. A vásártéren felismerte s a rendőrök közbejöttével letartóztatta.

* **Könyörületos emberek figyelmébe.** Egy 64 éves öreg asszony fordul a jó emberek könyörületos szívéhez. Valaha jobb napokat látott, de 34 év óta özvegy és képtelen kenyerét megkeresni. Elfogad bármily esekély adományt, melyet Tökés József névre Domb-uteza 9. sz. kőr küldeni.

* **A városi tanács ülése.** A városi tanács tegnap délelőtti és folytatólag tegnap délután ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével a városháza nagytermében. A gyűlésen adminisztratív ügyek kerültek elintézés alá. A délelőtti ülést részben a belügyminiszter leirata kötötte le, melyet az iskoláztatás ügyében a városhoz küldött. Ugyancsak délelőtti tette le a hivatalos esküt dr. Hutiray József, a kórház új segédorvosa. Délután a főmérnök és az erdőmester terjesztették elő hivatalos jelentéseiket.

* **A püspöki titkár gyászja.** Hajdu Zsigmondot, Kiss Aron püspök derék titkárát súlyos családi gyász érte. Apósa, id. Osváth Pál földbirtokos Batizon meghalt. Az öreg urban, kit Debreczenben is sokan ismertek, ifj. Osváth Pál döghei lelkész édesatyját gyászolja. Hajdu Zsigmond feleségével együtt tegnap délután utazott el a temetésre, mely Batizon ma délután lesz.

* **Nagy lopás az országos tanítói árvaházban.** Az országos tanítói árvaház igazgatójához, Kozma Lászlóhoz az utóbbi időben sűrűn érkeztek jelentések a személyzet köréből, hogy a növények ruhái, egyes konyha és házi felszerelések nap-nap után eltűnedeznek. Kozma igazgató vigyázatra intette a személyzetet, de a ruhák és konyhatárgyak így is fogytak. Az igazgató tegnap aztán jelentést tett a rendőrség bünyügyi osztályánál, a hol annak a gyanujának adott kifejezést, hogy a lopást az intézet két eselédje Telegdi János és Pénzes Erzsébet követték el. Dobos József rendőrbiztos tegnap délután kiment az árvaházba, a hol vallatni kezdte a két eselédet. Nehány keresztkérdés után úgy Telegdi, mint Pénzes Erzsébet megvallották, hogy a lopást ők követték el. Az elrejtett tárgyakat, a melylyel megtelt egy nagy talyiga, visszaszolgáltatták. A tolvaj eselédeket a rendőrség letartóztatta.

* **A szeszszállítás reformja.** A kerület egyik szeszgyár-vállalata felkérte a kamarát, hogy a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnál járjon közbe a következő visszasság megszüntetése iránt. A m. kir. államvasutak a fennálló kereskedelemügyi és belügyminiszteri rendeletek alapján szeszszállításokat hordókban továbbítás végett csak akkor fogadnak el, ha a hordók ürmérték szerint hitelesítve vannak. Ez a rendelet azon régebbi szokáshoz alkalmazkodik, amikor még a szesz kizárólag ürmérték szerint,

literenként képezte adásvétel tárgyát. A mai kereskedelmi gyakorlatban azonban a szesz is, még pedig törvényes alapon, az 1899. XX. t.-cz. 62. §-a s végrehajtási utasítás 22 §-a II. pontja szerint a literenként való ürméret teljes mellőzésével kilogrammonként kifejezett súly szerint képezi adásvétel tárgyát. Közösjaj ennek alapján, hogy a kereskedelmi világban jóformán teljesen szükségtelemné vált hordó-hitejesítés a vasut részéről se tekintessék kötelezőnek, ami által sok felesleg költségtől és bonyodalmas meddő munkától szabadul fel az üzlet. Felhossa a megkereső szeszgyári vállalat példának azt, hogy a denaturált szesz rendszerint petroliumos hordókban kerül vasutra, de mivel a vasut a mértékhitelítetlen hordókat a forgalomból kizárja, azokat előbb hitelesíteni szükséges, ami a kereskedelem szabad forgalmát nehezíti, komplikálja, drágítja. Mielőtt a kamara ez ügyben a kereskedelemügyi miniszter urhoz fordulna, megkereste kerülete szeszgyár vállalatait, hogy a kérdésre nézve nyilatkozzanak.

* **Pályázat kamarai munkákra.** A keresk. és iparkamara elnöksége ez évben akként intézkedett, hogy a kamara részére szükséges egységes jellegű s nagyobb összegű munkák és czikkek ajánlati uton versenyúrrakkal szerzesse nek be. Az elnökség egyelőre a nyomtatványokra, írószerekre és könyvkötő munkákra írta ki a pályázatot. A pályázat főfeltétele, mely előnyösen esik a pályázó javára, hogy mindenben lehetőleg magyar származású czikk szállítassék.

* **Csendőrségi hírek.** Wertheimer Mór balmazújvárosi kereskedőtől eselédje, Verendi Erzsébet, arany értékű tárgyat lopott. — Antal Antal egyeki lakosnak már régebben ellopták a bundáját. A tettest a debreczeni csendőrség fogta el. Szűcs István felső-józsi lakos személyében — Tóth Tamás és Mucza József egyeki legények Csöke Mátyást kézzel és eszmasarokkal véresre verték a koresmában — Markovics Gyula debreczeni ménesmestertől eselédje Krecsun László vadonutaj eszimat lopott és megszökött. Körözik. — Faragó Sára debreczeni lakos Mezei József-re bizott egy teljes férfi öltözetet. Mezei megszökött a ruhával, de a csendőrök elfogták.

* **Agyszéllhűdés.** Torontálmegye Torda nevű falujából szakadt Debreczenbe Matyis Antal csendőr Katonáéknál ekkor már kiszolgált a kapitulációját. Tavaly nyáron szolgálat közben agyszéllhűdés érte s azóta folytonosan betegeskedett. Tegnap halt meg a honvédségi csapatkórházban.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következő halálozásokat jegyezte be az anyakönyvi hivatal: Szikszai Albert ev. ref. 20 éves gazdálkodó; Nagyházi Imre 73 éves napszámos; Boda Erzsébet ev. ref. 19 hónapos; Bodó Imre ev. ref. 1 éves; Hüse Margit ev. ref. 17 hónapos; Kanyó József ev. ref. 1 hónapos; Bubán Mária ev. ref. 2 hónapos; Matyis Antal r. kath. 26 éves csendőr.

* **Szinházi és bali legyezők** Cresp de Chine Chiffon Mouslin, Liberti gázszalag minden színben legolesőbban beszerezhetők Bartha Kálmán üzletében.

* **Kinek pénzre szüksége van** forduljon bizalommal Rács Béla bankirodájához, a hol pénzkölcsönök jelzálogra, személyi hitelre, értékpapírokra, ékszerre stb. tetszés szerinti törlesztés mellett a legrovidebb idő alatt kieszközöltenek. — Többféle tartozásokat egyhelyre converál. — Olesó törlesztéses kölcsönök földbirtokra 15—30 évre, már 300 koronától

kezdve szerezhetők, a záloklevelek készpénzben s levonás nélkül fizettettek le a felvevő kezéhez. Ezen tőkétörlesztéses kölcsönök 1 év múlva bármikor minden díjtétel nélkül visszafizethetők. Értekezhetni délelőtti 9—12 óráig, délután 3—5 óráig Debreczen, Csapó-éteza 12. sz. a., a hol bővebb magyarázat bárkinek készséggel és szívesen s díjtalanul adatik.

TÁVIKATOK.

A király betegsége.

Bécs, január 12. Udvari körökben aggasztó hírek keringenek a király egészségi állapotáról. Ő felsége az utolsó betegsége óta folyton gyengélkedik és attól tartanak, hogy februári utazását Budapestre sem fogja megtehetni.

A kiegyezés a parlamentekben.

Budapest, január 12. A kiegyezési javaslatokat úgy a magyar képviselőházban, mint az osztrák Reichsrathban január 26-án nyújtják be a miniszterelnökök. A javaslatokról úgy Széll, mint Körber előzetesen csütörtökön fognak nyilatkozni.

A zsidók kivándorlása.

Bécs, január 12. Az Alliance Israelita adatai szerint Romániából az elmúlt 2 évben 25,000 zsidó vándorolt ki. A kivándorlók legnagyobb része Amerikában, egy része pedig Magyarországon telepedett le.

Őrült a görög királyi palotában.

Athén, január 12. Tegnap egy ember jelent meg a királyi palotában és azt követelte, hogy vezessék a trónterembe. Az őrség letartóztatta. Nemsokára egy őrület ismertek fel benne, a ki a bolondokházából megszökött.

A szász trónörökös Bécsben.

Salzburg, január 12. A szász trónörökös hivatalos megállapodás szerint legközelebb ellátogat Bécsbe. Ez alkalommal szóba kerül a király előtt a trónörökösnek elválásának ügye.

Viszály Stefánia és férje közt.

Bécs, január 12. A jól értesült bécsi Zeit. azt jelenti, hogy Lónyai Elemér gróf és felesége Stefánia hercegasszony között már régebbi idő óta viszály dul. A házastársak elhidegültek egymástól, összekülönbözésük már régi keletű. A gróf és Stefánia titkolták a viszályt, de ez végre is nyilvánosságra került. Lónyai gróf elhagyta Stefániát a nélkül, hogy megmondta volna hova megy. Lónyai grófék az utóbbi időben déli Franciaországban tartózkodtak, innen tünt el Lónyai Elemér gróf.

Budapest, január 12. A Lónyai-pár különválásának egyik oka Stefánia pazar természete volt. Két millió forintot kapott bázasságakor a királytól, atyjától pedig 50 ezer márka évjáradékot. Stefánia a nagy összeget rövid idő alatt elpazarolta, sőt adósságokat csinált. Mikor elpazarolta pénzét, segílyt akart kiereszkölni, de nem lehetett. Az utóbbi hónapokban Cannesben gyógykezelte magát, ekkor tudta meg férje, hogy Stefániának női betegsége van. Lónyai még egyszer meglátogatta feleségét Nizzában, innen tűnt el nyomtalanul. Felesége most sem tudja hol van.

Délafrikából.

London, január 12. A Standard-jelenti Johannesburgból 8-iki kelettel: A Chamberlain elutazása után megtartott búr gyűlésen elhatározták, hogy ezentul is folytatják a gyűjtést az özvegyek és árvaik részére.

Halottrabló suhanczok.

Temesvár, január 12. Temesvárról jelentik, hogy négy paracsi suhancz gyerek a községi temetőben több sirt felásott s a halottakat a rajtuk levő értékes ezüst és aranyeműtől megfosztotta. A halottrabló suhanczokat elfogták és átadták a temesvári királyi ügyészségnek.

A madocsi gyilkosság.

Paks, január 12. Táviratunk pár nappal ezelőtti hírt adott arról, hogy a Paks melletti Madocsa községben Horváth István molnár családját álarozos rablók meggyilkolták. A vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkosságot a család fő, Horváth István követte el. Kiderült, hogy az anyósát azért ölte meg Horváth, hogy a feleséggel gyilkosság bűnét magáról elhárítsa. A felesége és az ő véres ruháit elásva találták meg a szemétdombon. Horváth Istvánt a duna-földvári járásbírósa börtönébe kísérték.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 12. Készaruüzlet változatlanul csendes. Határidő esőkenő. Jegyzetett: buza ápr. 7.68—69, rozs ápr. 6.65—66, zab ápr. 6.11—12, tengeri májusra 5.70—72.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az első főtárgyalás. A törvényszék ez évben még nem tartott bünyügyi főtárgyalást. Restáncziák ugyan nem voltak a múlt évről, de a letárgyalt bünyügyek statisztikájának elkészítése hosszabb időt vett igénybe. Az év eddig eltelt napjai vádtaanácsulések is voltak. Az első főtárgyalás január 15-én esütörtökön lesz, a mikor a bíróság, véderő elleni kihágás vétségével vádolt id. Deák István és társai felett hoz ítéletet.

§ Petroné a bírái előtt. Petroné, az ékszerész gyilkosa, ma kerül bírái elé. Bünygyében az esküdtszéki végtárgyalást ma kezdik meg a pestvidéki törvényszék előtt. Petronét tegnap ismét felkereste védője. Nyugalomra intette.

Nyugodt vagyok — felelte a bünyös asszony. — Csakhogy már valahára megtudom, mi lesz velem. Legjobb volna, ha megkellene halnom.

A tűzpróba.

— Regény. —

— Folytatás. —

— Ugyan az Isten szerelméért doktor! Mit teszesz? — kérde Lionel ki kíváncsiságán nem tudott többé uralkodni.

— Azt fürkészgettem vajjon, hol ment a tű a köröm alá?

— És felfedezte ezt a helyet?

— Semmi nyoma sincs itt semmi sérelemnek.

— Hát eltűnhetik az ily sérülés a halálnál?

— Éppen nem.

— Én az egész történetnek nem adok hitelt, — szolt Lionel. Mint már mondtam neked, tegnap egész napon át vele voltam és ő egyetlen szóval sem tett a felől említést.

— De kedves Lionelem, — válaszolt az orvos, te nem is tudod hova vezet kételyed. Ha Eduardnak sérülése nem történt, akkor nem is halhatott meg „trazumatív tetanus“-ban.

— Hogy érted ezt? Te talányokban beszélsz Reginald?! Miben halt hát akkor meg?

— Ép ez az, amit kipuhatolni szeretnék, — viszonzá az orvos.

Lionel komolyan tekintte rá s arcából nyilván kiolvasható volt mennyire szeretett volna barátjától még többet hallani, de mivel észrevette, hogy ez már ma nem igen volt a beszélgetésre hangolva, visszafartá magát a kérdezősködésektől.

Miután Charlton doktor a körműköt tett vizsgálatot bevégezte, a tyertyával a padolatra világított s a szőnyegen csakhamar egy fényes tárgyat fedezett fel. Fölvette, — egy hosszú tű volt!

Dent orvos makacsodik.

Charlton orvos meg volt győződve, hogy Evelynné dobta el a tűt, midőn őt Eduard hullájánál meglepték. Lehetséges-e — gondolá — hogy e nő az állítólagos halál okát a kimulás után szükségesnek tartja tényleg bebizonyítani?

És vajjon nem a gyógyászatban annyira jártas fivére oktatta-e ki rá, hogy az állítólagos sérülés látszata mulhatatlanul szükséges? Csakhamar azután elhagyá Lionel a szobát s ő egyedül indult Dent orvoshoz, miután elhatározta magában, hogy egy poste mortem vizsgálatot eszközöl ki.

— Folyt. köv. —

Szerkesztői posta.

Sz. G. „Szeretlek titkon, de igazán“. Lássan ez a titkos szerelem diskret dolog, azzal, hogy újságba szánja még indiskreziót követve, ön lovagias ember, önnek erről a szerelemről hallgatni kell. Nehogy a világ tudomást szerezzen az ön titkos szerelméről, versét nem közöljük.

F. Sz. Gyöngye, próbálkozzék meg mással.

NYILTÉR. *)

Nyilatkozat.

Hazudik, ki a „Debreczen“ ez. lapban elreferálja a zsidó nőgyelet álarozos bálját. A referens szerint az elnökség betiltotta az általam szerkesztett alkalmi lap elárúsítását. Nem igaz! Előkelő urhölgyek árulták az újságot s a belőle felküldött 250 példány negyedóra alatt elkel. Szeretném, ha a közönség is megtudná, hogy ki hazudott? Követelem tehát a „Debreczen“ referensétől, hogy hozza nyilvánosságra a nevét.

Gál Zoltán.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

SZINLAP.

Kedd, 1903. évi január hó 13-án:

Párisi élet.

Operett 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Gondremark, báró	Krémer Jenő
Gondremark, báróné	Csige Iona
Punta di Matadorea, braziliai	Mezei Andor
Rou de Gardefeu	Pataki Béla
Bobinet	Virágháti L.
Gabrielle, keztüvarrónő	Felhő Rózsi
Frick, cipész	Karacs Imre
Metella, színésznő	Püspöki Rózsi
Gontran, uracs	Pápai Lajos

Holnap szerdán, január hó 14-én, bérlet 90-ik szám „C“

A Gésák,

vagy egy Japán teaház története.

Énekes játék 2 felvonásban.

Nagy választékban.

Minden nagyságu Téli gyapju kendők, férfi-, női és gyermek alsó Tricó ruhák és narisnyák, Erancoia, Cosmannosi szines, fehér Pique és Sinór Barchetek a legzsoldabb szabott árak mellett kaphatók:

JÁNOSSY JÓZSEF és TÁRSA

Vászen és kézmű rektarában Debreczen, Piac-utca, Főtözsde mellett.

16807.

1902

Hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város tanácsa, a közvágóhidnál gyártás utján az 1903., 1904., 1905. években előállítandó

műjég átvételére és szállítására

zárt ajánlati versenytárgyalást tart.

Vállalkozni szándékozók felhívataknak, hogy zárt ajánlataikat, melyben azon a legmagasabb ár is kiténtetendő, melyért a jég hasáb eladására vállalkoznak, 1903 január 31-ik napjának delután 5 órájáig a vállalati ár 5%-jának a házipénztárba letételét igazoló letét jeggyel együtt a polgarmesteri hivatalnál adják be, az elkésve vagy bánatpénz nélkül beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A feltételek a számvevőségnéi a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A beérkező zárt ajánlatok 1903. év február hó 1-ső napján délelőtt tíz órakor fognak a városház nagytermében nyilvánosan felbontani.

Kelt Debreczenben, 1903. jan. 5.

A városi tanács

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szög 4 kr., 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges posta-bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Kis hamisnak a kiadóban levele van.

„Áron koma” levele van a kívánt helyen „Hálától.”

Mirtusznak három napja pihen levele az ismert helyen.

Gituzinak levelet írt pretty boy.

Házmester. Női gyermektelen fizetés mellett felvétetik Piacz-utca 71. üzletben.

IV. gimnaziumot végzett fiatal ember irrodai munkákra ajánlkozik. Czim a kiadóban.

„1000 pályaudvar” levele van.

Csinos, fiatal vagyos leány szeretne megismerni oly férfival, ki számára boldog otthonot biztosít. Levelek „Violetta” czimen a kiadóba keretnek. Czim nélküli levelekre nem válaszolok.

Tőczöskert első járásban b rbe ad 900 négyszögöl puzta földet, szőlőt lakással. Ganovszky Lajos kereskedő.

Lakás kerestetik mellék utcában, 2 szoba, konyha kamara istállóval Czim a kiadóhivatalban.

Házvezető kerestetik vidékre, középkorú, magános, komoly gondolkozású úri nő, ki a háztartás minden ágában és a gyermeknevelésben t. Ijes jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban.

Mindennemű írásbeli munkát elvállalok magyar és német nyelven. Ajánlatokat kérek „magyar német” czim alatt a kiadóban.

Elveszett Foxteriam kutya. Január 10-én este Csapó-utca 61. számú háztól elveszett egy kőlyök Foxteriam, a homloka fekete, Pubi névre hallgat, ki haza viszi illő jutalmat kap.

Úri leány cautióval üzleti élnztársnői állást keres, ajánlatokat kér „Cautió” alatt a kiadóhivatalba.

Aradvidéki ó bor egy ltr. 32 kr., Magyarádi egy ltr. 40 kr., Bán Kalman fűszerüzletében Fgyház-tér 15. szám.

Kárpitos munkákat, ülő butorokat, szalon és bédli g ruiturákat, javításokat, madráczok készítését legolcsóbban elvállalom Székely Sámuel kárpitos, Szent Anna-utca 14.

Tanuló helybeli, jó házból felvétetik Luszti Károly fűszer nagykereskedésében.

1 nyilas jó bortermő szőlő a Sesta-kertben eladó. Értekezhetni Péterfia-utca 46.

Német kisasszony elfogad órákra tanítani. Czim a kiadóhivatalban.

Jó karban rövid, szép zongora eladó Zöldfa-u. 12. utolsó ajtó.

Fiatal leány felirói állást elfogad bármely üzletbe. Czim a kiadóban.

Zongora tanítót (férfit) keresek gyermekhez. Értekezhetni: Péterfia-utca 65 szám alatt.

Röfös kereskedő segéd jó bizonyítványával állást keres Czim a kiadóban.

30 krajezar egy liter kitűnő minőségű ó bor Félégyházi János fűszerkereskedésében. Piacz- és Miklós-utca sarok.

Csapó-kert I járásán kitűnő forgalmu helyen egy lakó ház, bolthelyiséggel, pin-czével s 818 □ öl örökített szőlő területtel bérbe adó. Értekezhetni lehet a Debreczeni első takarékpénztár titkárával.

Boros Testvereknél divatos női ruhakelmék, sejmek, téli kendők és velezok a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Pemetetu cukor (Borsay-féle) 1 doboz 10 krajezar. Kapható: Borsay cukrázdába és Józsa és Jóns urak üzletében.

A legszebb Tenis flanelk, velezok, blouzok, alsószoknyák, kötények a legolcsóbb árban beszerezhetők MÁRTON GYULA divat és rövidáru üzletében Bika szálloda mellett.

Figyelem! körlevelek, jegyzékek, számlák, gyászjelentések, falragaszok, czégnomású levélpapír és borítékokat bámulatra méltó olcsó árban készít Horovitz Zsigmond könyvnyomdája. Debreczen, Piacz utca 66. szám.

Világhírű Martell Cognac

Debreczen és vidéke részére egyedüli főraktár: Váray József kereskedésében, városi bérpalota.

Villanyos házi csengők és telefonok javítás és új berendezés szakszerűen készít fél és másfél évi jótállás mellett, tehát a rendben tartás ingyen. Willamos műszerek és felszerelések raktára Földvási L. debreczeni első Mechanikai és Elektrotechnai gépgyári műhely és vállalat Kossuth-utca 1. sz.

Lindenfeld J. Jenő Városház-utca 2. sz. Legfinomabb flumei 3 csillagos petróleum literje 14 kr. 2 csillagos 12 kr.

Katonakeztyük tisztítását javítással együtt párját 8 krért, glase-keztyük tisztítását jutányos ártért vállalom. Péterfia-utca 37.

KITÜNŐ ASZTALI BOROK érkeztek Kontsek Géza

fűszer- és borkereskedésébe. Szabó Gyula úr termése. Ermelléki asztali vegyes 1 liter 35 kr. Ermelléki rizling . . . . . 1 liter 40 kr. **Leszállított árak!**

Pokröczok

Lovak részére! Szobapadlóra! Léghuzam ellen! Iróasztal elé! Flanell-takarók! Pius-uti-takarók! Kocsi-takarók! Plaidek! Erdélyi hosszú szőrű cserge-pokröczok!

nagy választékban kaphatók:

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában, Debreczen, Kossuth-u. 11. Zádor-ház.

Minden verseny kizárva.

Biztonsági petróleum

mely szagtalan és izzó fényénél fogva felül-mul minden más gyártmányt.

11 kr. literje kizárólag csakis

Térei József cég

utódánál kapható Hatvan-utca 13 sz. Három csillagos és császár olaj szintén leszállított árban kapható.

BACHER RUDOLF,

kir. szab. gégyára.

Ajánlja:

Elpusztíthatatlan pinczélkormányu, tégelyacézél fejű EKÉIT, hírneves UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek!

MELICHAR FERENCZ,

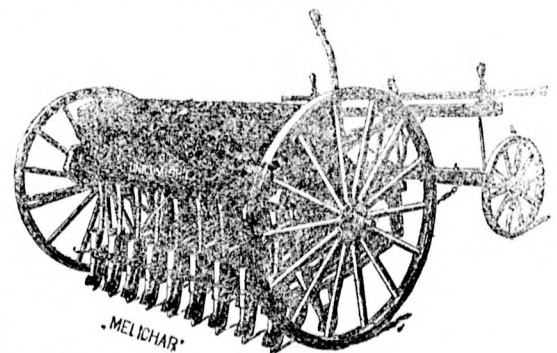
kir. szab. vetőgégyára.

Bizományi gépraktára:

...DEBRECZEN...

Piacz utca 26. szám

a nagytőzsde épület.

MELICHAR

Képviselő: RAHMER SÁNDOR.